

18. november 2011.

Udenrigsministeriet. København, den 18. november 2011.

a. Udenrigsministeriet anmoder hermed om Finansudvalgets tilslutning til, at den danske andel af NORSAD-fonden overdrages til Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU). Forslaget har ingen udgiftsmæssige konsekvenser.

b. *Baggrund*

Danmark stiftede i 1990 Nordic - Southern Africa Development Fund (NORSAD-fonden) sammen med Norge, Sverige, Finland og landene i Udviklingsfællesskabet i det sydlige Afrika (Southern Africa Development Community, SADC). Formålet med NORSAD-fonden (herefter NORSAD) er at forbedre lokale levevilkår ved at stimulere vækst gennem ydelse af lån til små og mellemstore virksomheder i det sydlige Afrika. NORSAD har fungeret godt gennem de sidste 20 års store økonomiske omvæltninger i regionen, og der er fortsat stor efterspørgsel efter NORSADs ydelser.

Der er fra dansk side ydet i alt 80,4 mio. kr. til NORSAD (Akt 205 26/4 1989 og Akt 221 3/61998).

Projektbeskrivelse

NORSAD har opereret i SADC-landene siden oprettelsen i 1990 med meget skiftende økonomiske udfordringer. Valutarestriktioner i 1990erne medførte stor mangel på udenlandsk valuta, som NORSAD kunne hjælpe til at afbøde via sin långivning. I det seneste årti har NORSAD kunnet yde lån til små- og mellemstore virksomheder, som ikke har adgang til finansielle ydelser fra de etablerede finansielle institutioner – typisk nye virksomheder, der ikke kan stille kaution for lånene f.eks. pga. manglende ejendomsret til jord. Gennem årene har NORSAD opbygget et solidt kendskab til netop dette markedssegment, og der er ydet lån til mere end 500 virksomheder og med disse skabt over 50.000 arbejdspladser.

NORSAD følger en forsigtig udlånspolitik. Egenkapitalen er derfor intakt, og administrationsomkostningerne dækkes af det løbende overskud. NORSADs samlede aktiver var i 2010 på ca. USD 72 mio.

NORSAD er ejet af de 15 medlemslande (4 nordiske og 11 SADC-lande). Der er ligeledes oprettet et agentur, hvis bestyrelse består af medlemslandenes udviklingsfonde. Med både en fond og et agentur er beslutningsgangen tung og temmelig langsom. Hertil kommer, at det ikke tidligere har været fastlagt, hvilken andel hvert medlemsland ejer. Fonden opererer på basis af konsensus, hvilket yderligere vanskeliggør hurtig beslutningstagen og begrænser mulighederne for effektiv delegering af beslutningsmyndigheden. Bestyrelsen har derfor besluttet at transformere NORSAD til et aktieselskab

med én bestyrelse og en beslutningsstruktur, hvor beslutninger tages med almindeligt flertal blandt aktionærerne. Et aktieselskab vil desuden kunne tiltrække alternative former for kapital og hurtigt tilpasse sig ændrede markedsvilkår. Samtidig vil det give NORSAD mulighed for at udvikle nye og innovative produkter til den niche af markedet, NORSAD har etableret sig i.

Omlægningen til aktieselskab har været under forberedelse det seneste år. Det nye selskab vil blive etableret i Botswana, og aktiverne deles på 50/50 basis mellem de nordiske lande og SADC landene – Danmark vil få 11,5 pct. af aktierne i det nye selskab. Desuden foreslås det, at de nordiske lande overdrager deres andele til de respektive nordiske udviklingsfonde, der allerede er aktive i NORSADs agenturs bestyrelse – for Danmarks vedkommende Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU). Alle medlemslande har tilsluttet sig disse forslag med forbehold for politisk godkendelse i de enkelte lande. Udviklingsministeren tilsluttede sig forslaget d. 10. marts 2011.

Til overdragelsen af den danske andel af NORSAD er der udarbejdet en aftale med IFU. I denne aftale forpligter IFU sig til: (i) at bibeholde aktierne i mindst fire år efter det nye aktieselskabs oprettelse; (ii) at evt. udbytte kun udtages under hensyn til konsolidering af virksomheden; og (iii) at reinvestere evt. provenu ved et senere salg af IFUs aktier i regionen. Kammeradvokaten har bistået med udarbejdelsen af Udenrigsministeriets aftale med IFU.

En udvidelse af NORSADs kapital vurderes desuden nødvendig for NORSADs fortsatte konkurrencedygtighed og fremtidige overlevelse. NORSAD er i dag begrænset af en lav udlånsvirksomhed på kun ca. USD 18 mio. som følge af den forholdsvis lille egenkapital og den forsigtige udlånspolitik. I takt med den finansielle sektors udvikling i Afrika er dette niveau for lavt til at sikre fremtidig bæredygtighed. Samtidig vil NORSADs omkostningsniveau blive forøget, da omdannelsen fra en multilateral fond til et aktieselskab ikke længere fritager NORSAD fra at betale skat.

Der indgår derfor et forslag i den nye forretningsplan om at sikre yderligere USD 35-40 mio. i aktiekapital. Norge og Sverige har allerede indgået tilsagn om bidrag til kapitaludvidelsen, mens Finland, Danmark og visse SADC lande (bl.a. Botswana) ligeledes overvejer at bidrage. For Danmarks vedkommende overvejes et bidrag på ca. 50 mio. kr., der er budgetteret under § 06.32.01.26. Opfølgning på Afrikakommissionens anbefalinger på FFL2012.

Det vurderes, at NORSAD fortsat kan spille en væsentlig rolle i finansieringen af små- og mellemstore virksomheder. Efterspørgslen efter NORSADs produkter er høj, og NORSAD vil være et godt supplement til udviklingsfondenes øvrige engagementer i regionen.

Væsentlige risikoelementer

Der skønnes ikke at være risici forbundet med overdragelsen af den danske andel af NORSAD til IFU.

Den væsentligste risiko i forbindelse med omlægningen af NORSAD til aktieselskab er, hvis det ikke lykkes at tiltrække USD 35-40 mio. i ny egenkapital til selskabet. Uden en væsentlig forøgelse af aktiekapitalen vurderes selskabet ikke at være bæredygtigt, og NORSAD vil derfor blive afviklet uden yderligere omkostninger for Danmark. I så fald vil aftalen med IFU ikke blive gennemført. Det vurderes dog, at der er lav sandsynlighed for dette, eftersom Sverige og Norge allerede har afgivet tilsagn om yderligere kapitalindsat, mens en række andre lande overvejer at bidrage.

Endelig er der risiko for, at det nye aktieselskab ikke formår at blive finansielt bæredygtigt på længere sigt blandt andet via udvikling af nye produkter og dermed ikke kan bibeholde sin relevans for det nuværende markedssegment.

- c. Sagen forelægges Finansudvalget, da der er tale om overdragelse af de danske aktiver i NORSAD til IFU.

- e. Under henvisning til ovenstående anmoder Udenrigsministeriet om Finansudvalgets tilslutning til, at den danske andel af NORSAD overdrages til Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU). Forslaget har ingen udgiftsmæssige konsekvenser.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

København, den 18. november 2011

CHRISTIAN FRIIS BACH

Til Finansudvalget.